

Observatorii Promo-LEX continuă să fie intimidati iar încălcările depistate sunt tot mai multe

Promo-LEX constată amplificarea cazurilor de utilizare a resurselor administrative, dar și de generare a mesajelor discriminatorii de către unii concurenți electorali. Mai mult, s-au amplificat și cazurile de intimidare a observatorilor Asociației din teritoriu.

În perioada de monitorizare (23 ianuarie – 5 februarie), au fost atestate cazuri de oferire a cadourilor cu tentă electorală, de amplasare a publicității în locuri neautorizate și cheltuieli neraportate în valoare de sute de mii de lei. Unii candidați au fost supuși intimidării și violenței, iar cel puțin 2158 de conflicte din Registrul de Stat al

Alegătorilor (RSA) au rămas nesoluționate.

Continuă acțiunile de intimidare a activității Misiunii de Observare Promo-LEX

MO Promo-LEX atrage atenția în continuare asupra cazurilor de intimidare a observatorilor săi din teritoriu. Din totalul de 5 incidente raportate, în trei cazuri observatorii Promo-LEX au fost intimidați de către reprezentanții administrațiilor publice locale, într-un caz – de către simpatizanții unui concurent electoral, iar într-o altă situație – un OTL a fost informat neoficial, din surse demne de încredere, despre faptul că automobilele cu care circulă observatorii Promo-LEX sunt monitorizate de către poliție, la solicitarea SIS.

Concurenții electorali continuă să utilizeze resursele administrative și să ofere cadouri alegătorilor

În debutul campaniei electorale, MO Promo-LEX atestă sporirea de circa 6 ori, comparativ cu perioada precedentă de raportare, a numărului de evenimente electorale identificate – 607. Dintre acestea, 38% au fost efectuate de PSRM, 26% – de PDM, 14% – de PPȘ și, respectiv, 11% – de Blocul electoral „ACUM Platforma DA și PAS”.

În creștere este și numărul de cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative, fiind identificate și raportate cel puțin 85 de cazuri. În 45 dintre acestea a fost vizat PDM, în 33 cazuri – PSRM, câte 3 cazuri – PN și Blocul electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, iar 1 caz – PCRM.

Observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 4 cazuri ce pot fi calificate drept oferire a cadourilor cu tentă electorală: în 3 cazuri a fost vizat PPȘ, iar într-un caz – PSRM.

Au fost atestate și cazuri de utilizare neconformă a publicității electorale: un caz privind utilizarea publicității fără respectarea cerințelor înaintate față de

materialele publicitare (PDM) și 17 cazuri de amplasare a publicității în locuri neautorizate (PSRM – 6, PDM – 5, PPȘ – 3, Blocul ACUM – 2, PCRM – 1).

În perioada de monitorizare au fost de asemenea raportate 6 cazuri de intimidare/violență împotriva concurenților electorali. În trei dintre acestea au fost vizați candidații Blocului ACUM, în 2 cazuri – PDM și într-un caz – PSRM.

Femeile și candidații independenți sunt în minoritate și în acest scrutin

În circumscripția națională (CN), pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, au fost înregistrați 15 candidați. Chiar dacă cota minimă de reprezentare pentru ambele sexe de 40% a fost respectată de către toți concurenții, candidații-femei nu sunt plasați pe locurile de frunte.

În cadrul celor 51 de circumscripții uninominale (CU) au fost înregistrați 322 concurenți electorali. Dintre aceștia, 265 (82%) au fost desemnați de partide și blocuri, iar 57 (18%) sunt candidați independenți. Doar 20% (66) din candidații înregistrați în CU sunt femei, iar 80% (256) sunt bărbați.

Cea mai mare rată de refuz a înregistrării concurenților s-a atestat în cazul candidaților independenți: cel puțin 15 solicitări de înregistrare au fost refuzate din 72 solicitări depuse (21% dosare de înregistrare respinse).

Calitatea listelor electorale poate fi afectată din cauza conflictelor din RSA nesoluționate

MO Promo-LEX își exprimă îngrijorarea privind numărul mare de conflicte nesoluționate în Registrul de Stat al Alegătorilor (RSA). Astfel, la etapa de tipărire a listelor electorale au rămas nesoluționate cel puțin 2158 de conflicte identificate în cazul a 100 de registratori din cei 279 intervievați.

La fel, M0 Promo-LEX consideră că actuala abordare utilizată de CEC în repartizarea sarcinilor registratorilor, fără a ține cont de numărul de alegători aflați în gestiunea acestora, este una cel puțin ineficientă.

Conflicte și litigii electorale

În perioada monitorizată, în cadrul CECEU au fost depuse 7 contestații, iar la CEC – 36 contestații. Majoritatea dintre acestea (30) au fost depuse împotriva CECEU, iar una împotriva președintelui CECE, cele mai multe fiind depuse împotriva CECEU nr. 48 (4), CECEU nr.4 (3) și CECEU nr. 5 (3). Cinci contestații au fost depuse împotriva acțiunilor, inacțiunilor concurenților electorali, dintre care 2 împotriva PSRM și două împotriva PDM. Cele mai multe contestații au vizat înregistrarea/neînregistrarea concurentului electoral (25).

În perioada monitorizată au fost depuse 7 cereri de chemare în judecată în materie electorală la instanța de fond, două cereri de apel și 5 cereri de chemare în judecată la Curtea de Apel. La Curtea Supremă de Justiție au fost depuse 5 cereri de recurs.

Campanie electorală afectată de ură și discriminare

În perioada de referință, Promo-LEX a continuat monitorizarea discursului de ură și a instigării la discriminare. În baza informațiilor raportate de către monitori, au fost identificate cel puțin 5 cazuri în care concurenții electorali au generat mesaje discriminatorii sau alte forme ale intoleranței în spațiul public, dintre care, candidații PSRM – 3 situații; PCR – 1 și Blocul ACUM – 1.

Pe de altă parte, Blocul ACUM a fost vizat de 5 ori, PSRM – de 2 ori; PDM – de 2 ori iar PPȘ – o dată în discursuri de ură.

Analizând situația din perspectiva tipurilor de exprimări ale urii, observăm că cel mai mult – în cel puțin 7 cazuri – sunt

exploatate prejudecățile sexiste și perpetuate stereotipurile de gen în societate.

Cheltuieli de cel puțin 826 473 lei neraportate de către candidați

Potrivit constatărilor, până la 1 februarie 2019, nici unul dintre candidații care reprezintă formațiunile politice MPSN, PVE, PVP, MPA, PL și PPDA nu au prezentat nici raport financiar și nici demersuri privind neefectuarea cheltuielilor. Doar 1 candidat independent din cei 38 care nu au prezentat rapoarte financiare (C.I. Maxim Uvarov) a anunțat CEC despre neefectuarea cheltuielilor.

În perioada 25 ianuarie – 1 februarie 2019 volumul total al resurselor financiare acumulate și raportate la CEC de către concurenții electorali este de 23 304 522 lei iar cuantumul cheltuielilor efectuate este de 19 210 582 lei. Ponderea cea mai mare a cheltuielilor raportate – 95% este pentru publicitate și materiale promoționale, urmând cheltuielile pentru evenimente și întruniri – 1%, transport – 1% și alte cheltuieli- 1%.

MO Promo-LEX a estimat cheltuieli totale neraportate de cel puțin 828 423 lei. Astfel, PSRM a omis raportarea a cel puțin 668 407 lei, PN -70 050 lei, PDM-52 440 lei, PRM – 1 950 lei, PL – 1 950 lei, PPDA – 975 lei, PCRM – 700 lei, C.I Leonid Macari – 5 384 lei, C.I. Valeriu Ghilețchi – 3 901 lei, C.I. Gheorghe Furdui – 5 023 lei, C.I. Bobeică Gheorghe – 7 159 lei, C.I. Aricov Ghiorghe – 3 000 lei, C.I. Cebotărescu Dumitru – 2 865 lei, C.I. Călin Vieru – 3 749 lei, C.I. Alexandru Bujoreanu – 870 lei.

Raportul integral poate fi accesat [aici.](#)

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX
GSM: 069 26 96 84;

APEL | Invitație la Respect

APEL PUBLIC

Promo-LEX cheamă toți participanții la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 să evite discursurile care promovează ura și intoleranța în societate

La 25 ianuarie 2019 a început campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019. Până în prezent, în cursa electorală au fost înregistrate mai multe formațiuni politice pe listele naționale și numeroși concurenți electorali pe listele uninominale.

Experiența monitorizării campaniilor electorale precedente a arătat că discursul bazat pe diverse forme de intoleranță devine un instrument utilizat tot mai des în procesele electorale din Moldova. Aceasta este una dintre concluziile de bază ale monitorizării discursului de ură și instigării la discriminare în spațiul public, realizate în anul 2018, de către Asociația Promo-LEX ([Raportul este disponibil aici](#)).

Monitorizarea realizată de Promo-LEX, care a inclus și campania electorală pentru alegerile locale noi din luna mai 2018, a arătat că procesele electorale ar putea reprezenta un catalizator al răspândirii urii și intoleranței în spațiul public. Astfel, ținem să reamintim că potrivit Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, discursul de ură reprezintă toate formele de exprimare ce răspândesc, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură ce au la bază intoleranța, inclusiv: intoleranța exprimată printr-un naționalism și etnocentrism agresiv, prin

discriminare și ostilitate împotriva minorităților, a imigranților și a persoanelor care provin din imigrație.

Potrivit articolului 2 al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, instigarea la discriminare reprezintă orice comportament prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată în scopul discriminării unei terțe persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege.

Asociația Promo-LEX consideră că libertatea de exprimare reprezintă un pilon fundamental pentru orice stat democratic și nu contestă importanța acesteia pentru procesele politice și politicieni. Cu toate acestea, considerăm că prețul libertății de exprimare nu poate fi ura și intoleranța în societate. Promovarea unui limbaj echilibrat, non violent și bazat pe respect nu doar va ridica calitatea discursului politic în campania electorală, dar va oferi alegătorilor posibilitatea de a-și concentra atenția pe problemele din societate și nu pe mesajele de ură sau discriminare. Pe de altă parte comportamentul civilizată va da dovada maturității clase politice.

Din aceste motive, Asociația Promo-LEX invită toți concurenții electorali, politicienii și actorii implicați deja în alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, dar și cei care urmează a fi înregistrați în cursa electorală, să dea dovadă de respect, să se exprime echilibrat și să aibă un comportament decent, în spiritul valorilor democratice.

De asemenea, Promo-LEX solicită autorităților competente (Comisia Electorală Centrală, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și Procuratura Generală) să fie atente la discursurile și mesajele exprimate de concurenții electorali și alți actori implicați în campania electorală și să intervină pentru documentarea și eventual sancționarea discursului de ură și al instigării la discriminare, dacă va fi necesar.

Promo LEX va continua monitorizarea discursului de ură în această campanie electorală și va prezenta rezultatele acesteia în rapoartele periodice ale misiunii de observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019.

Monitorizarea este realizată în cadrul proiectului „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova”, implementat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar oferit de către Departamentul Justiție și Drepturile Omului din cadrul Fundației Soros-Moldova.

Pentru informații, contactați: Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare Promo-LEX; GSM: 069 43 70 40; E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

---

Perioada electorală continuă să fie afectată de incidente și intimidarea observatorilor

Raportul nr. 3 al MO Promo-LEX a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019 prezintă o serie de tendințe îngrijorătoare, în special pe subiecte precum intimidarea observatorilor Promo-LEX, startul prematur al campaniilor de promovare politică, utilizarea resurselor administrative și oferirea cadourilor cu tentă electorală, raportarea lacunară a cheltuielilor de către grupurile de inițiativă dar și alte situații care vizează nerespectarea de către administrația publică a unor prevederi legale.

Acțiuni de intimidare a activității Misiunii de Observare Promo-LEX

După lansarea primelor două rapoarte de monitorizare ale Misiunii de Observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019, atacurile publice denigratoare la adresa misiunii și a rapoartelor sale au continuat, fiind raportate inclusiv și tentativele de intimidare în adresa observatorilor pe termen lung.

Prin intermediul acestui raport MO Promo-LEX sesizează autoritatea electorală, informează mass-media, cetățenii R. Moldova, precum și misiunile internaționale de observare cu

privire la acțiunile de intimidare parvenite din partea unor organe de stat (Poliția, Serviciul de Informații și Securitate).

În acest context, Asociația Promo-LEX reafirmă valorile sale și subliniază faptul că, nu va admite ingerințe din exterior în activitatea sa și a Misiunii de Observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019. Promo-LEX va continua să monitorizeze alegerile și procesele democratice din Moldova, informând și în continuare, la fel de obiectiv, cu bună credință și echidistant opinia publică despre aspectele pozitive dar și despre încălcările constatate în campaniile electorale.

Desemnarea și înregistrarea candidaților

Partidele politice rămân a fi principalii actori și în scrutinul mixt. În circumscripția națională au fost înregistrați șase concurenți electorali iar cinci potențiali candidați au depus dosarele la CEC. În circumscripțiile uninominale au fost depuse 403 cereri de înregistrare a GI (2 fiind respinse), majoritatea dintre acestea (75%) fiind depuse de către partide politice. Astfel, PDM și PSRM au desemnat candidați în toate cele 51 de circumscripții uninominale (CU). PPȘ a desemnat candidați în 50 CU (cu excepția CU nr. 17 Nisporeni), iar Blocul ACUM a desemnat 49 de candidați (cu excepția CU nr. 44 și 46).

Început de campanie înainte de termen, utilizarea resurselor administrative și oferirea de cadouri cu tentă electorală

Concurenții/candidații desemnați au continuat în perioada de monitorizare să organizeze evenimente cu tentă electorală. Din cele 110 evenimente identificate de către observatorii Promo-LEX, 62% au fost organizate de către PSRM, 12% de către Blocul ACUM, 11% de către PDM iar 9% de către PPȘ.

De asemenea, în perioada de monitorizare au fost atestate cazuri noi ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor

administrative. Astfel, PDM a fost vizat în 4 cazuri iar PSRM într-un caz.

Nelipsite în această perioadă au fost și cadourile cu tentă electorală, în 8 cazuri fiind vizat PSRM, în 3 cazuri PPȘ, în 1 caz PDM și un caz PL.

Numărul mare de conflicte în Registrul de Stat al Alegătorilor constatat de către observatori

Din cauza lipsei de la locul de muncă și a incapacității de a accesa Registrul de Stat al Alegătorilor (RSA), observatorii Promo-LEX au constatat că, în perioada monitorizată, registratorii nu au reușit să actualizeze pe deplin datele din RSA.

MO Promo-LEX atrage atenția asupra prezenței a 6875 de conflicte identificate în registru, în cazul a 135 de registratori. Subliniem că, registratorii pot soluționa aceste conflicte până la data de 29 ianuarie 2019.

Secții de votare pentru alegătorii de peste hotare mai puține decât au fost planificate

Misiunea de Observare Promo-LEX apreciază creșterea numărului de secții de votare create pentru alegătorii de peste hotare, comparativ cu ultimul scrutin național, de la 100 la 125. Totodată, subliniem faptul că, numărul acestora este mai mic decât numărul de SV planificate (150) de către CEC pentru a fi deschise. În opinia Promo-LEX, decizia Guvernului privind numărul SV și amplasarea acestora peste hotare a fost adoptată într-un mod netransparent, fără a se ține cont de cele 5 criterii în baza cărora urmau a fi constituite.

Mai mult, este de neînțeles, în opinia Promo-LEX, lipsa unei reacții din partea CEC, care, pe lângă faptul că a considerat necesar să fie deschise 150 și nu 125 de secții, a fost cea care a promovat activ campanii de informare privind necesitatea înregistrării prealabile pentru cetățenii din

afara țării în vederea majorării numărului de SV. Comisia a acceptat tacit micșorarea numărului de SV.

Situație precară la nivelul respectării de către administrația publică a unor prevederi legale

Doar 50 % din primăriile vizitate de către observatorii Promo-LEX au aprobat decizii privind stabilirea locurilor pentru afișaj electoral și a celor de întâlnire cu alegătorii.

Promo-LEX a constatat un caz particular de organizare a unor echipe mobile ale ASP în vederea perfectării actelor de identitate expirate ale cetățenilor R. Moldova pentru anumite localități din SUA.

În acest context, ținând cont de faptul că cetățenii R. Moldova pot vota peste hotare doar cu pașapoarte valabile, MO Promo-LEX solicită Curții Constituționale să examineze în regim de urgență constituționalitatea interzicerii votării pentru moldovenii din diasporă cu pașapoarte expirate și/sau în baza buletinelor de identitate.

13 contestații depuse la CEC, majoritatea soluționate în termene legale

În perioada monitorizată, la CEC au fost depuse 13 contestații, dintre care 4 au fost depuse de către candidați independenți, iar 9 de către reprezentanți ai formațiunilor politice (PDM – 1, PCRM – 3, Blocul ACUM – 4, PPȘ – 1). Majoritatea contestațiilor vizau înregistrarea sau refuzul înregistrării candidaților la funcția de deputat în Parlamentul R. Moldova. Cinci contestații au fost formulate împotriva acțiunilor/ inacțiunilor concurenților electorali (PSRM – 2, Blocul ACUM – 1, PDM – 2). Majoritatea contestațiilor au fost soluționate de către CEC în termenele legale de 3 și 5 zile calendaristice. Totuși, 2 contestații au fost soluționate în termene extinse de 5 și 6 zile calendaristice.

Raportarea financiară a Grupurilor de inițiativă rămâne a fi una simbolică

Misiunea Promo-LEX a estimat un quantum de cel puțin 1 090 121 lei drept cheltuieli neraportate la CEC ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele și blocurile electorale care au desemnat candidați. Astfel, PPȘ nu a raportat cel puțin 618 258 lei, PSRM 253 103 lei, PDM 147 593 lei, PN 33 657 lei, PCRM – 25 002 lei, PL – 10 208 lei Blocul ACUM – 2 300 lei.

Potrivit paginii oficiale a CEC, din 401 grupuri de inițiativă înregistrate, 145 GI nu au depus la CEC nici raport financiar săptămânal și nici o informație cu privire la neefectuarea cheltuielilor, printre care sunt PCRM și PL.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Libertatea de exprimare și întrunire din regiunea transnistreană, în atenția CtEDO

Asociația Promo LEX reamintește că în regiunea transnistreană a Republicii Moldova, controlată de administrația de facto de la Tiraspol, libertatea de exprimare și libertatea de

întrunire, la fel ca multe alte drepturi și libertăți fundamentale rămân încălcate. Promo-LEX își exprimă îngrijorarea privind suprimarea spațiului pentru expunerea publică a opiniilor, precum și limitarea drepturilor la întrunirile pașnice în regiunea transnistreană.

Promo-LEX solicită Guvernelor Republicii Moldova și Federației Ruse, precum și instituțiilor internaționale abilitate să monitorizeze situația respectării dreptului la libera exprimare și întrunire. Promo-LEX solicită eliberarea din detenție a persoanelor deținute la Tiraspol, doar pentru că au încercat să organizeze și au participat la un protest pașnic.

Promo-LEX reamintește despre protestul din 2 iunie 2018, organizat la Tiraspol, la care au participat un grup de până la 40 de persoane. Majoritatea participanților la această întrunire pașnică erau persoane în vârstă. La 3 iunie 2018, reprezentanții miliției din regiune au reținut 15 persoane care au participat la întrunirea din 2 iunie 2018. Persoanele reținute au fost escortate la sediul miliției din orașul Tiraspol, iar motivul reținerii, invocat de reprezentanții miliției din regiune, ar fi fost ilegalitatea întrunirii publice. La 4 iunie 2018, așa zisele judecătoria din regiunea transnistreană au sancționat participanții cu amendă și arest administrativ de până la 15 zile (a se vedea mai multe detalii [aici](#))

Având în vedere că violările admise nu au fost remediate la nivel național, un grup de persoane au depus o cerere la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului care recent a înregistrat plângerea depusă și urmează să o examineze în timpul apropiat.

Cu toate acestea, în prezent, în detenție rămâne organizatorul întrunirii, Oleg Horjan care este și președintele unui partid de opoziție din regiunea transnistreană. Presupusele instanțe de judecată din regiune i-au aplicat lui Oleg Horjan o pedeapsă sub formă de privațiune de libertate pe un termen de

4 ani și 6 luni, pentru presupusa infracțiune de „acțiuni violente împotriva unei persoane publice/reprezentantului puterii”. Remarcăm că motiv pentru arestarea lui Oleg Horjan a constituit desfășurarea întrunirii publice și ulterioarele acțiuni ale sale de apărare a intereselor grupului de participanți care se aflau în detenția ilegală a miliției din regiunea transnistreană.

În prezent, Oleg Horjan este deținut în penitenciarul Hlinaia, în condiții care sunt calificate drept inumane și degradante potrivit constatărilor Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante și raportorilor speciali care au vizitat regiunea transnistreană. Totodată există riscul ca situația acestuia să fie înrăutățită datorită conflictului dintre acesta și conducerea așa numitului minister al afacerilor interne din Tiraspol.

Pentru informații, contactați: Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare Promo-LEX; GSM: 069 43 70 40; E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

---

**DECLARATION on the support
for the national election
monitoring mission conducted
by Promo-Lex Association**

DECLARATION
on the support for the national election monitoring mission conducted by Promo-Lex Association

The Civil Coalition for Free and Fair Elections expresses its support for the national election monitoring mission conducted by Promo-Lex Association, rejecting the repeated denigrating attacks on the mission. During several electoral campaigns of different levels, which they have monitored in the country and abroad, the experts of the observation mission have demonstrated that they have the necessary qualifications in the field of election monitoring.

The findings and conclusions provided in two reports on the mission (reports [no. 1](#) and [no. 2](#)) represent a consistent statement of facts and phenomena observed and reported in the course of several electoral campaigns, but which have not yet been settled. The approaching event of the parliamentary elections of 24 February 2019 only highlights harmful behaviours and practices that have been rooted over the years instead of being eliminated.

The issues to which the detractors of the observation mission refer (see the [press release of the Democratic Party of Moldova](#) and [statement of Ilan ȘOȘ](#) (min. 36:00-36:50)) appear not because of the lack of any methodology or subjective attitude of the experts, but because of some confusion deliberately created by those who hold the levers of power. Namely they accept the instant practice by the political parties and their distinguished members of political activity, business, charity, media and propaganda, religious activities, etc. This kind of interspersed activity creates such a confusion that even the most perfect methodology cannot clear out.

Film documentar: „Situația drepturilor omului în Republica Moldova la 70 de ani de la adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului

Promo-LEX și Radio Europa Liberă Moldova vă invită să urmăriți filmul documentar: „Situația drepturilor omului în Republica Moldova la 70 de ani de la adoptarea Declarației Universale a

Drepturilor Omului”.

Alexandru Arseni (Profesor universitar, Facultatea de Drept a USM, semnatar al Declarației de Independență, deputat în

primul Parlament al R. Moldova, președintele Comisiei pentru drepturile omului și relații internaționale): Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUD0) este document sufletesc pentru întreg globul. Toți sunt egali în drepturi. Acest document deja în tot globul a făcut o casă comună că toți suntem oameni.

Corina Ovcearenco (*Activistă civică, membră a grupului Occupy Guguță*): Nu este suficient să ai drepturile scrise pe foaie. Nu este suficient să știi despre existența acordurilor și tratatelor care luptă pentru drepturile oamenilor. Este important ca aceste drepturi să fie respectate și să realizezi că aceste drepturi sunt ale tale. În fiecare zi să depui efort și să le aperi.

Oxana Radu (*Împreună cu sora ei Ludmila au fost maltratate de către poliție în aprilie 2009. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a decis că autoritățile moldovene au fost prea indulgente cu pozișii care le-au abuzat*): Eu am demonstrat, nu doar mie, dar tuturor că am avut dreptate și atunci mie mi s-au lezat aceste drepturi în comparație cu alte persoane care au fost maltratate. Au cedat din start și nu au vrut să meargă alături cu mine.

Nicolae Negru (*Comentator politic, a fost deportat în Siberia, în 1951, la vârsta de 2 ani, împreună cu părinții și doi frați. Averea familiei a fost confiscată*): Toate drepturile noastre au de suferit din cauza rămânerii noastre în urmă, din cauza că noi nu ne mișcăm, nu ne reformăm suficient de repede. Dar trebuie să începem cu mentalitatea noastră.

Corina Ovcearenco: Pe mine bunica deseori mă întreabă, și în general rudele mai în vârstă, de fiecare dată îmi spun că voi trăiți într-o perioadă în care drepturile se respectă și încă foarte bine, puteți să protestați, să ieșiți aici în stradă etc. Da, probabil ei asta văd în felul acesta, și probabil

comparând cu perioada sovietică sau perioada de după război cineva ar putea să spună că noi trăim foarte bine din punct de vedere al respectării drepturilor omului. Dar asta nu înseamnă că tineretul și în general omul din secolul XXI trebuie să se compare cu încălcările care au avut loc atunci.

Nicolae Negru: A trebuit să termin eu școala ca să înțeleg că ceea ce se spune la școală este absolută minciună. Nu are omul absolut nici un drept.

Alexandru Arseni: Acum noi vorbim despre drepturile fundamentale în toate domeniile. Pe timpul Uniunii Sovietice noi eram limitați despre care drepturi să vorbim. De unele nu vorbeam, nu se amintea despre ele, deoarece era interzis de partidul comunist, cu securitatea, care imediat găseau explicații. Ori ești disident, ori alte probleme. Marea majoritate nu cunoșteau că există așa document (DUDO). Asta cunoșteau oamenii care erau disidenți, oameni înțelepți, deștepți, savanți. Dreptul la muncă toți știau, dar dreptul la libertatea conștiinței ... nu, nu. Cei care aveau libertate erau considerați dușmanii sistemului sovietic. Era o luptă cu toate că Uniunea Sovietică a aderat la Declarația Universală, dar nu a fost publicată. Ajungea informația, dar era primită că așa a spus Soljanițan etc, dar să vezi documentul în mână, să-l citești – nu era publicat.

Nicolae Negru: Uniunea Sovietică se lăuda într-un fel cu faptul că a creat o societate, un regim în care drepturile omului sunt respectate la modul real, nu așa la modul formal ca în statele capitaliste. Nici pe departe nu se compară cu ceea ce a fost și ceea ce este. Dacă unii zic că am trăit fericiți – alții nu pot să spună lucrul ăsta, că au trăit fericiți. Lor li s-au încălcat drepturile elementare. Faptul că li s-a luat proprietatea și nu li s-a restituit aceasta proprietate. Alt aspect este libertatea circulației. Dacă în timpul foametei oamenii ar fi putut circula, ar fi avut acces la piața muncii din Europa, de exemplu, mulți s-ar fi salvat. Sute de mii de oameni au murit de foame. Un drept pe care noi

acum nu-l apreciem.

Oxana Radu: De multe ori mă întâlnesc cu situații când oamenii nu știu că ei așa drepturi. Ei nu știu cum să le aplice. Până la urmă eu cred că oamenii de la țară nici cuvântul drept nu-l înțeleg până la urmă. Ca ei să înțeleagă cuvântul drept ca după asta să facă o legătură că iaca eu am un drept.

Alexandru Arseni: O parte dintre oameni nu vor să știe că au drepturi. Dar știți de ce? Atunci când dreptul persoanei este încălcat, este lezat, fie pentru acțiunile organelor administrației de stat sau altceva, el trebuie să și-l apere, să fie restabilit în drepturi. Când îți amintești că trebuie să treacă prin sита asta de instanțe ca el să demonstreze – el nu mai vrea, nu are încredere. De aceea, el mai bine – eu nu am nici un drept și lăsați-mă în pace. Omul prin recunoașterea acestora a fost în mijlocul acestui fenomen frumos, dus la disperare că nu vrea.

Oxana Radu: Calea parcursă prin instanțele de judecată până la CEDO a fost foarte grea și foarte dureroasă. Toți aveau parte de dreptate, și judecătorul, și partea vinovată, dar eu eram într-un fel vinovată că de ce că am venit cu această plângere, că-i deranjez pe toți. Cel puțin eu așa mă simțeam. Spun asta, deoarece se stabilea o nouă ședință și întreba: mata ai să poți pe data cutare? Eu n-am să pot – haideți să găsim... Ai să găsești timp. Întreabă pe partea vinovată, fiind în haine de polițiști, dvs. o să puteți? Știți eu tot n-o să pot, deoarece am ore la master și găsiți vă rog o altă zi. Bine, bine, dar căutăm altă oră. Când partea vinovată venea în haine de polițiști, ei se prezentau, și cu arma la brâu, la instanța de judecată. Fiind în perioada cea de după maltratare, psihologic afectată, și când vedeai uniformă cea – automat intrai în, nu mai depășeai situația, intrai în aceeași tranșă și iarăși aceeași discuție cu psihologul. Asta a fost cel mai dureros.

Corina Ovcearenco: Republica Moldova trebuie să, în fiecare zi

să lupti pentru drepturile tale. Tu niciodată nu știi când poți să devii din majoritatea ceea care este protejată de lege – poți să devii mâine o minoritate. În momentul în care oamenii, de exemplu, protestează împotriva legii anti discriminare și nu sunt de acord cu oferirea drepturilor egale unor categorii de oameni, fie minorități naționale, fie minorități sexuale. Oamenii când nu sunt de acord cu anumite lucruri – ei sunt gata să interzică unor anumite categorii de oameni să existe sau protesteze pașnic, sau să-și manifeste dreptul constituțional. Negândindu-se că mâine poate această problemă să te afecteze pe tine foarte direct.

Alexandru Bulat: În Republica Moldova se încalcă aproape toate drepturile din Declarația Universală a Drepturilor Omului. Aproape jumătate din populația Republicii Moldova trăiește la limita sărăciei, ceea ce se încalcă dreptul la un trai decent. Oamenii sunt discriminați. Minoritățile sunt discriminate. Anul 2018 ne-a demonstrat că și dreptul la alegeri, dreptul la întruniri pașnice, poate să fie încălcat. Situația degradează tot mai tare. Trebuie să avem o atitudine față de asta.

Nicolae Negru: La toate drepturile avem de lucru: dreptul de a fi ales și de a alege. Acest drept depinde de o anumită stare financiară. S-a întâmplat ca unele partide care au investit mulți bani în alegeri să nu treacă în Parlament, dar nu s-a întâmplat ca niciun partid care nu a investit bani să treacă în Parlament. Deci banii sunt, într-un fel, hotărâtori, dar nu toată lumea are acești bani.

Alexandru Arseni: Două drepturi fundamentale deschid calea la celelalte și dreptul de a cere. Dreptul la cetățenie și dreptul de vot. Nu pur și simplu să te duci să arunci buletinul acela, chiar dacă ai ales din șapte candidați , 12 sau unu. Dar rostul. Pentru că alegerile în organele reprezentative nu sunt ambiția și dorința celor care candidează. Trebuie să fim conștienți că noi suntem cei care ne planificăm viața pe viitor. Iar pentru aceasta delegăm niște împuterniciri la oamenii pe care-i votăm. Ei sunt legați

pentru a realiza, iar dacă are ruptură, cum este în prezent în Republica Moldova, atunci beneficiarii vor fi cei care candidează. Poporul rămâne doar executorul care aruncă buletinul.

Corina Ovcearenco: În general, în viața de zi cu zi oamenii nu se gândesc la drepturile lor, atâta timp cât ele nu sunt încălcate pentru ei. Atâta timp cât pe tine nu te privește o anumită problemă sau o anumită încălcare atunci oamenii sunt indiferenți față de ilegalitățile care se întâmplă în jur. În momentul în care atâtea ilegalități se întâmplă și atâtea încălcări încât ele devin normale pentru cetățeanul de rând. El văzând atâtea nedreptăți în jurul lui nu se simte cumva în putere să opună rezistență. Trebuie să lupți, trebuie să fie un mod de viață pentru toată lumea ca noi toți să trăim într-o societate în care drepturile sunt respectate.

Nicolae Negru: Unele libertăți nu sunt respectate în deplinătatea lor, în complexitatea lor. Dreptul la libera exprimare. Vorbeam de deportări – nimeni nu putea să spună că eu am fost deportat, că s-au comportat neomenește față de noi. Am putea merge pe aceste drepturi ale noastre, analiza și vedea că sunt multe lucruri de făcut. Același drept la muncă ne este în mod flagrant încălcat. Poate e cel mai încălcat drept al nostru la muncă. Statul nu are grijă, politicienii nu se preocupă la modul serios sau responsabil de economia noastră, de starea noastră materială. Ei se preocupă de starea lor materială.

Oxana Radu: Să spun așa că această hotărârea de la CEDO a fost ceva bucuros – nu. Nu mi-am simțit satisfacția. Da, eu am demonstrat, am ajuns, am o hârtie care demonstrează că am drepturi. Dar situația din ziua de azi este mult mai critică decât era în anul 2010-2012 când parcă democrația se simțea. Acum, cu părere de rău, toți se gândesc să plece din țară. Există nu departe România unde oamenii sunt pur și simplu respectați.

Corina Ovcearencu: Eu cred că ar trebui să promovăm cumva cazurile de succes în care oamenii au luptat pentru drepturile lor și au obținut anumite revendicări. Noi trăim într-o țară în care omul se simte frustrat și este singur în fața unei ilegalități sistematice. Această frustrare încurajează o amorfitate totală în rândurile oamenilor pentru ca să lupte cu nedreptățile din jur lor. Respectiv așa societăți, așa grupuri la Occupy Guguță, cel puțin ne punem ca scop să încurajăm oamenii, să le arătăm că tu poți să ieși cu o torbă, cu o căldare și să-ți exprimi nemulțumirea. Pe lângă asta noi mai oferim o platformă prin care tu poți să vii să înveți să protestezi. În secolul XXI, decât dorința proprie și responsabilitate socială/cetățenească, nu știu ... tu ai practic toate sursele pentru informare din punctul acesta de vedere.

Alexandru Arseni: Dorința și mai degrabă visul pe care noi l-am urmărit când am aderat la Declarația Universală a Drepturilor Omului acum oamenii sunt dezamăgiți. Ce-am visat, ce-am vrut, ce s-a proclamat și la ce-am ajuns. Locuri de muncă nu sunt, salariile sunt nu decente pentru viață, protecția și siguranța persoanei nu este garantată. Avem mari restanțe la conducerea Republicii Moldova.

Filmul este difuzat în cadrul proiectului „Sărbătorirea drepturilor omului în Moldova în contextul celei de-a 70-a aniversări de la adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului”, implementat de Asociația Promo-LEX și susținut financiar de către UK in Moldova – British Embassy Chisinau.

APEL | Promo-LEX solicită crearea de urgență a Consiliului Național pentru Drepturile Omului și a Secretariatului Permanent pentru Drepturile Omului

Destinatar: Guvernul Republicii Moldova

Subiect: Implementarea Planului Național de Acțiuni în
domeniul Drepturilor Omului (PNADO)

APEL PUBLIC

cu privire la urgentarea înființării Consiliului Național pentru Drepturile Omului și creării Secretariatului Permanent pentru Drepturile Omului, instituții responsabile de coordonarea și monitorizarea implementării Planului Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului pentru perioada 2018 – 2022.

La 24 mai 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea cu privire la aprobarea Planului Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2018–2022. Art. 3 și art. 4 al Hotărârii prevede crearea de către Guvernul Republicii Moldova, în termen de 2 luni de la adoptarea hotărârii, a Consiliului Național pentru Drepturile Omului și a Secretariatului Permanent pentru Drepturile Omului. Din motive birocratice, aceste instituții nu au fost create până în prezent.

Asociația Promo-LEX își exprimă îngrijorarea față întârzierea adoptării mecanismelor menite să pună în aplicare unul din

cele mai importante mecanisme de monitorizare și valorificare a recomandărilor internaționale în domeniul drepturilor omului.

Atragem atenția că lipsa mecanismului de coordonare compromite procesul de implementare și raportare, ce presupune obligația Consiliului să prezinte Parlamentului, până la data de 1 aprilie 2019, un raport cu privire la gradul de implementare a PNADO III. Mai mult ca atât se compromite și raportarea intermediară în contextul Evaluării Periodice Universale.

În contextul celor expuse, Asociația Promo-LEX solicită Guvernului Republicii Moldova:

- Crearea de urgență a Consiliului Național pentru Drepturile Omului și a Secretariatului Permanent pentru Drepturile Omului;
- Formarea Consiliului pentru Drepturile Omului și a structurilor locale în mod transparent, inclusiv prin implicarea în componența Consiliului al instituțiilor naționale în domeniul protecției drepturilor omului, organizațiilor neguvernamentale active în domeniul apărării Drepturilor Omului și organizațiilor internaționale interesate (cu statut de observator);
- Inițierea procedurii de colectare a informației și redactare a raportului intermediar pentru Evaluarea Periodică Universală a Republicii Moldova (Ciclul III);

Mai multe detalii și recomandări pot fi accesate în [Analiza de Politică Publică](#) elaborată de Asociația Promo-LEX.

Pentru informații, contactați: Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare Promo-LEX; GSM: 069 43 70 40; E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

---

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă datele celui de-al doilea Raport de monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 2019

Asociația Promo-LEX a lansat cel de-al doilea Raport al Misiunii de Observare a Alegerilor Parlamentare din 24 februarie 2019. Perioada de monitorizare: 10 decembrie 2018 – 8 ianuarie 2019.

Desemnarea și înregistrarea candidaților: partidele politice rămân a fi principalii actori și în scrutinul mixt

Pe circumscripția națională, în perioada monitorizată, au

depus cereri de înregistrare doar 6 solicitanți colectivi (5 partide politice și un bloc electoral) și au fost înregistrați până la 8 ianuarie 2019 – 4 concurenți (PDM, Blocul ACUM, PCRM și PSRM). Cota de gen de 40% a fost respectată de concurenții înregistrați, însă majoritatea femeilor sunt plasate după poziția a 20-a din liste. De cealaltă parte, nici un concurent electoral înregistrat nu a asigurat cota de gen de 40% pentru candidații desemnați în circumscripțiile uninominale.

În circumscripții uninominale au fost depuse la data de 08.01.2019 un total de 393 de cereri de înregistrare a grupurilor de inițiativă. În 46 de circumscripții numărul de grupuri de inițiativă înregistrate a potențialilor candidați variază de la 4 la 11, iar în cazul a 5 circumscripții este vorba de 11-14 potențiali candidați. Din totalul grupurilor de inițiativă, 73% sunt constituite de partide și blocuri, iar 27% de către cetățeni (candidați independenți).

Atragem atenția că în cazul PDM – 87% din grupurile de inițiativă constituite au reușit colectarea semnăturilor pe parcursul a primelor 2 zile.

Prevederi legale ambigue privind perioada suspendării activității din funcția care o dețin

MO Promo-LEX atrage atenția că art. 13 alin. (3) prevede suspendarea din momentul înregistrării în calitate de concurenți electorali, iar art. 49 alin. (1) prevede suspendarea pentru durata campaniei electorale.

Recomandăm extinderea perioadei de suspendare pentru candidații din circumscripțiile uninominale, care să înceapă odată cu eliberarea listelor de subscripție.

Utilizarea resurselor administrative și implicarea persoanelor străine în activități cu tentă electorală

În perioada monitorizată, MO Promo-LEX a raportat cel puțin 10 cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor

administrative. În cazul a 7 din acestea este vizat PDM, 2 – PPȘ și 1 – PN. De asemenea, MO Promo-LEX constată implicarea Președintelui R. Moldova în promovarea candidaților desemnați de către PSRM pentru alegerile parlamentare.

În cazul a două partide putem vorbi de situații ce ar putea fi calificate drept implicare a persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în activități cu tentă electorală: PDM (3) și PPȘ – (2).

Activități cu tentă electorală, oferire de cadouri în perioada electorală

MO Promo-LEX atestă, în contextul desfășurării alegerilor parlamentare în baza sistemului mixt, un activism sporit al anumitor concurenți deja înregistrați sau potențiali concurenți – pentru perioada monitorizată fiind constatate un număr de circa 280 de evenimente, dintre care circa 100 (35%) pot fi calificate drept oferire de cadouri în perioada electorală. În activitățile respective au fost implicate PSRM (42 cazuri), PPȘ (41) și PDM (17).

Menționăm că au fost semnalate cazuri de implicare în activități cu tentă electorală a fundațiilor de caritate asociate cu anumite formațiuni politice – Fundația de binefacere "Din Suflet" (PSRM) și Fundația de binefacere "Miron Șor" (PPȘ).

Neraportarea cheltuielilor de către unele grupuri de inițiativă

Circa 40% din grupurile de inițiativă, printre care cele constituite de 6 formațiuni politice (MSPSN – 1 GI, PCRM – 29 GI, PL – 25 GI, PDA – 2 GI, PVE – 4 GI și 92 GI pentru candidații independenți), nu au depus la CEC nici raport financiar săptămânal și nici o informație cu privire la neefectuarea cheltuielilor, ceea ce este neconform prevederilor Regulamentului privind activitatea grupurilor de inițiativă.

Potrivit estimărilor Promo-LEX, cele mai mari cheltuieli neraportate ale grupurilor de inițiativă care au depus rapoarte la CEC, se referă la evenimentele publice organizate de către PPȘ, PSRM și PDM, cheltuielile total estimate și neraportate ale acestora ridicându-se la cel puțin 1 584 821 lei.

Adițional, în perioada de până la înregistrarea grupurilor de inițiativă, cel puțin 3 potențiali concurenți electorali (PDM, PPȘ, PSRM) au efectuat cheltuieli pentru activități cu tentă electorală și caracter prielnic colectării semnăturilor. Acestea estimate ating un quantum de cel puțin 3 766 917 lei, mijloace financiare care au adus dividende politice și electorale, nefiind incluse în contul Fond electoral. Totuși potrivit cadrului legal existent aceste cheltuieli sunt obligatorii de a fi raportate în rapoartele finale ale partidelor respective pentru anul 2018.

Realizarea tardivă de către CEC a unor modificări la cadrul normativ în lipsa consultărilor publice

MO Promo-LEX atrage atenția că în perioada electorală CEC continuă modificarea cadrului normativ, fiind aprobate modificări la 3 Regulamente și aprobat un Regulament nou în vederea organizării scrutinelor din 24 februarie 2019.

Totodată, MO Promo-LEX subliniază că consiliile electorale de circumscripție nu respectă prevederile legale privind aducerea la cunoștința publică a informațiilor despre concurenții înregistrați, inclusiv nu asigură accesul publicului la declarațiile cu privire la avere și interese personale.

Sistarea de către CEC a accesului registratorilor la RSA în plină perioadă electorală

Din cauza sistării de către CEC a accesului registratorilor la Registrul de Stat al Alegătorilor, observatorii Promo-LEX nu au reușit să monitorizeze deplin gradul de actualizare și perfecționare a datelor privind listele electorale.

MO Promo-LEX exprimă nedumerirea față limitarea accesului pentru registratori la RSA pentru perioada 28 decembrie 2018 – 10 ianuarie 2019, în plină perioadă electorală când conținutul RSA necesită o actualizare cât mai minuțioasă, inclusiv cu implicarea registratorilor.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Creșterea numărului de înregistrări prealabile duc la creșterea numărului secțiilor de votare în circumscripția electorală nr. 50

Asociația Promo-LEX îndeamnă cetățenii Republicii Moldova care în ziua votării se vor afla peste hotarele țării să se înregistreze prealabil prin completarea formularului de înregistrare on-line, la rubrica „Înregistrare prealabilă” de pe pagina web www.alegator.md.

Înregistrarea poate fi efectuată și pe suport de hârtie, prin depunerea unei cereri semnate individual sau colectiv la Comisia Electorală Centrală și/sau la misiunile diplomatice și

oficiile consulare ale Republicii Moldova.

Au mai rămas 5 zile. Alegătorii se pot înregistra prealabil până pe data de 9 ianuarie 2019.

Chiar dacă numărul de alegători înregistrați prealabil este doar unul din cele 5 criterii stabilite de legislație, **analiza evoluției numărului de persoane înregistrate prealabil demonstrează că amplasarea și numărul de secții de votare ce vor fi deschise în circumscripțiile electorale de peste hotare pot fi influențate de activismul alegătorilor.**

În [Analiza Promo-LEX privind geografia amplasării și numărul secțiilor de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova](#), publicată la 16 octombrie 2018, Promo-LEX a pornit de la numărul de 2 448 de alegători înregistrați prealabil. La **3 ianuarie 2019** erau înregistrați deja **7 945**, cu **5 497** mai mult, **în special în statele europene la vest de Republica Moldova.**

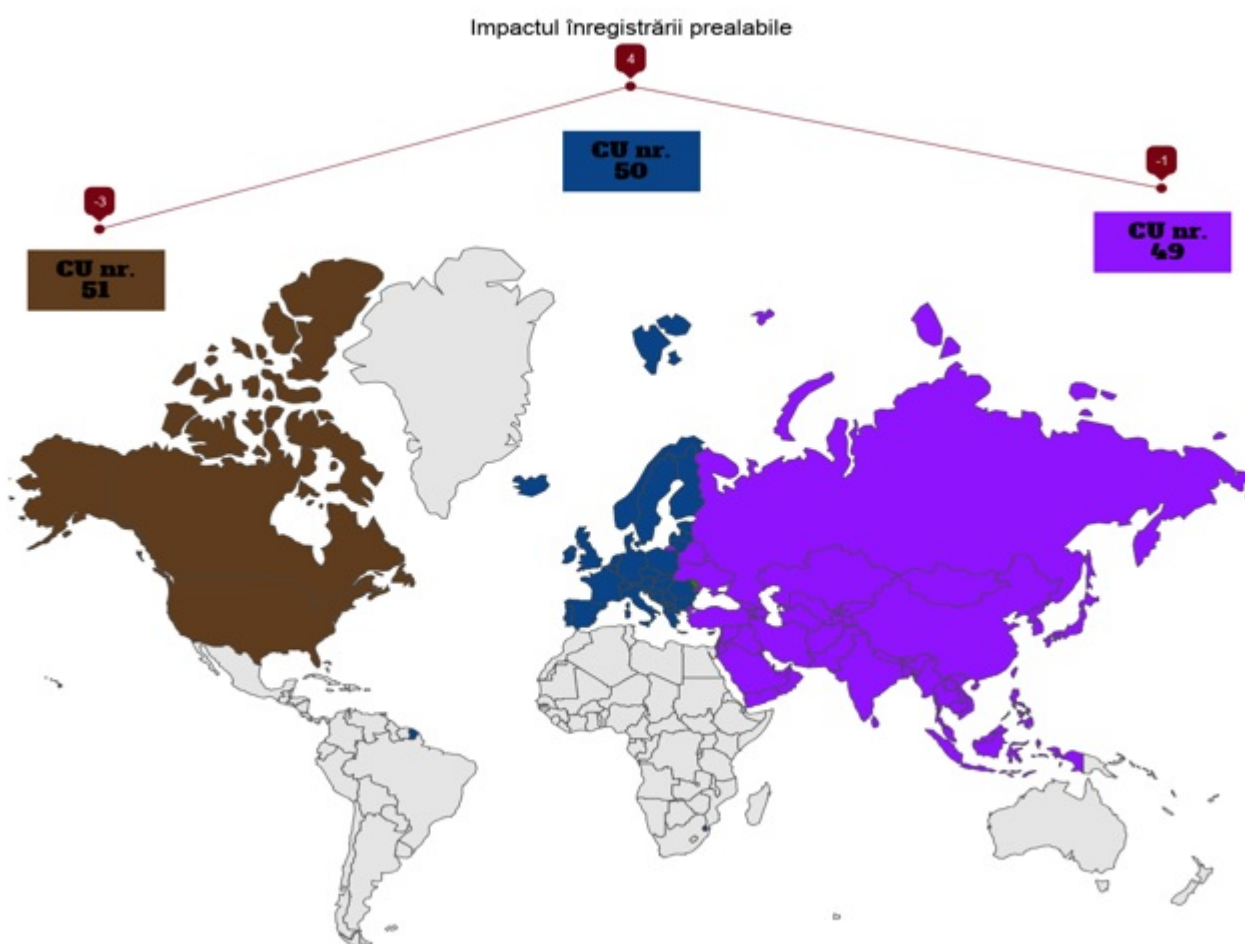
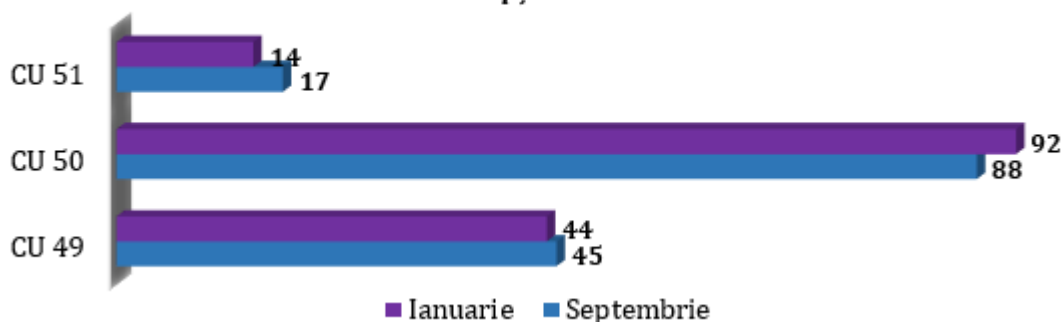
În condițiile păstrării celorlalți indicatori intacti și exclusiv a **majorării numărului de alegători înregistrați prealabil**, potrivit calculelor Promo-LEX repartizarea secțiilor de votare per circumscripții ar suferi următoarele modificări:

+4 pentru CU nr.50 (statele la vest de Moldova) de la 88 la 92;

-3 pentru CU nr.51 (SUA și Canada) de la 17 la 14

-1 pentru CU nr.49 (statele la est de Moldova) de la 45 la 44.

Impactul înregistrării prealabile asupra numărului de secții de votare per circumscripții uninominale

În contextul concluziilor de mai sus facem apel repetat către alegătorii de peste hotare să se înregistreze prealabil cât mai activ, fiindcă înregistrarea prealabilă poate influența numărul și amplasarea secțiilor de votare în cadrul circumscripțiilor electorale de peste hotare.

Apropiați secțiile de votare de locul aflării dumneavoastră!

Pentru informații, contactați: Natalia Munteanu, Ofițer de
Comunicare Promo-LEX; GSM: 069 43 70 40
E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

Promo-LEX consideră nefondate învinuiriile Partidului Democrat din Moldova în adresa Misiunii de Observare Promo-LEX

Misiunea de observare (MO) Promo-LEX prezintă următoarele precizări cu referire la acuzațiile neîntemeiate ale Partidului Democrat din Republica Moldova (PDM) din 28 decembrie 2018 privind conținutul metodologiei de activitate și a concluziilor Misiunii de Observare a Alegerilor Parlamentare expuse în [Raportul nr. 1 de observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019.](#)

Promo-LEX apreciază interesul manifestat de PDM față de activitatea Misiunii de Observare și implicit a constatărilor din Raportul nr. 1 de observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019. Pornind de la principiul bunei credințe, Asociația Promo-LEX califică poziția PDM drept o reacție impulsivă, care poate fi încadrată în limitele libertății de exprimare și a dreptului la opinie. Totodată, vrem să credem că această reacție nu are nimic comun și nu urmărește în nici un caz intenția de intimidare a observatorilor. Anume din aceste considerente, insinuarea precum că informațiile din raport sunt o „înșiruire de gânduri personale ale unui grup de

observatori, redate, probabil, prin prisma opțiunilor politice proprii” o calificăm ca fiind total deplasată.

Suntem convinși de faptul că doar prin eforturi conjugate ale tuturor părților implicate în procesul electoral, bazate pe principiul supremației legii, consecvenței, buneii credințe, transparenței și obiectivității se va putea îmbunătăți calitatea și asigura integritatea autentică a tuturor procedurilor și etapelor electorale.

Am vrea să reiterăm că principiul supremației legii este strict respectat de către Misiunea de Observare a Alegerilor Parlamentare. Constatările critice la lacunele cadrului legal, inclusiv legate de punerea în aplicare a sistemului electoral mixt, organizarea referendumului în aceeași zi cu alegerile parlamentare etc., menționate în Raport nu au împiedicat să salutăm și să evidențiem modificările spre bine a cadrului normativ. La fel am subliniat că unele din modificări au fost semnalate anterior în documentele publice ale Promo-LEX. Totuși credem că trebuie făcută diferență între analiza critică a unor prevederi legale pe care le considerăm inoportune sau nejustificate și încălcarea legii, ori cu referire la ultimul aspect, Promo-LEX cu siguranță nu poate fi învinuită.

Ținem să subliniem că Rapoartele de observare a alegerilor au scopul de a informa publicul în mod imparțial și echidistant despre constatările observatorilor cu referire la prestația tuturor actorilor implicați în procesul electoral, indiferent de poziția deținută de aceștia. În acest sens, Promo-LEX reiterează că la baza activității Misiunii de Observare se află o Metodologie elaborată în baza standardelor internaționale în domeniu și care este aplicată uniform pentru observarea alegerilor din Moldova încă din anul 2009. Mecanismele și instrumentele metodologice sunt aplicate uniform față de toți actorii procesului electoral, inclusiv cei care urmăresc scop politic, de a acumula scor electoral prin orice metode.

Subliniem că Misiunea de Observare Promo-LEX nu este oponent politic al concurenților implicați în procesul electoral, nu este un organ de anchetă și nu își asumă obligația expresă de a proba constatările observate. Cu toate acestea, rapoartele observatorilor sunt însoțite, în măsura posibilităților, de informații oficiale și alte probe, inclusiv foto și video care pot fi puse doar la dispoziția organelor de drept, în baza solicitărilor corespunzătoare și în nici un caz la dispoziția concurenților electorali.

În cazul Raportului MO Promo-LEX, vizat în comunicatul PDM, suplimentar dorim să atragem atenția asupra faptului că acele constatări ce se referă la prestația acestui partid, sunt însoțite de note de subsol, care direcționează cititorul spre informații oficiale și alte probe, care în mod inexplicabil pentru noi au fost ignorate de către PDM. Tindem să credem că această ignoranță nu este una intenționată și este doar o omisiune din neatenție. Mai mult ca atât, reamintim că Promo-LEX gestionează și platforma www.monitor.md în care orice cetățean poate semnală activități cu tentă electorală, pe aceeași platformă fiind stocate și informații relevante din rapoartele observatorilor, acestea având un caracter public. Reiterăm că inclusiv aceste informații semnalate de cetățeni sunt verificate de către observatorii Promo-LEX.

În contextul disponibilității anunțate de PDM de a purta discuții deschise și transparente, amintim PDM că Promo-LEX periodic, pe parcursul ultimilor 10 ani, desfășoară mese rotunde publice și offline-uri de prezentare inclusiv a aspectelor metodologice ale activității MO. La aceste evenimente sunt invitate toate părțile interesate, inclusiv partidele politice, pentru a le informa, iar la necesitate de a recepționa comentarii și recomandări. Ultimul offline la tema metodologiei de observare aplicate de Promo-LEX în contextul monitorizării alegerilor, a fost organizat în ajunul alegerilor prezidențiale din 2016, inclusiv cu participarea activă a reprezentanților PDM. Pe parcursul anilor, de multe

ori, atât constatările cât și recomandările Asociației, incluse de fiecare dată în Rapoartele noastre de Monitorizare, în baza aceleiași metodologii, au fost luate în calcul de către instituții ale statului și apreciate inclusiv de reprezentanții PDM. Sperăm că respectul și încrederea în produsele Misiunii de Observare Promo-LEX se vor menține. Instrumentele metodologice utilizate de către Misiunea Promo-LEX sunt descrise în compartimentul introductiv al Rapoartelor, iar activitatea rămâne echidistantă și corectă față de toți actorii procesului electoral.

Totuși, trebuie să recunoaștem că metodologia de observare a fost dezvoltată pe subiectele monitorizării listelor și litigiilor electorale, aspecte care nu neapărat vizează competitorii politici. În context, suntem dispuși să organizăm evenimente publice dar și informale în care să reiterăm aspectele metodologice de bază dar și să aducem la cunoștință aspectele metodologice noi legate de monitorizarea listelor și litigiilor electorale.

Asigurăm pe această cale toate părțile implicate în procesul electoral, inclusiv PDM, că Promo-LEX va continua activitatea în aceeași manieră apolitică, consecventă, echidistantă și imparțială pentru realizarea unei observări la fel de profesioniste, fiind convingeți de faptul că prezența și activitatea unei Misiuni independente de Observatori naționali este vitală și necesară pentru a garanta un proces electoral democratic și pentru recunoașterea finală a rezultatelor acestuia.

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md